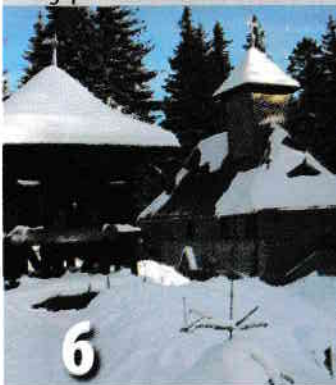

Credința la români	Credința în lume	Orientări de credință
Reportaj: Un altfel de popas la Schitul Păltiniș	Mărturii: „Sfânta Xenia m-a ajutat să îmi găsesc și să îmi păstrez serviciul”	Interviu: „... un război nevăzut are loc, iar câmpul de bătălie este inima ta...”
6	46	63
Popasuri duhovnicești: Ce știau bătrânii... Mănăstirea Turmu, Prahova	Ortodoxia în cumpănă: Lumea – prin ochii Patriarhilor	Sic cogito: Teama de lume ca faliment lăuntric
12	49	68
Fluxul memoriei: O amintire cu Agapia	Față către față: Poveste de început de an...	Sic cogito: Agheasmă sau vaccin?
16	54	70

6

49

63

Director
Răzvan BUCUROIU
razvan.bucuroiu@lumeacredintei.com

Secretar General de Redacție
Larisa BARBU

Echipa redacțională
Răzvan CODRESCU
Gheorghita CIOCIOI
Mariana BORLOVEANU
George CRASNEAN
Dan CIACHIR

Consultant editorial
Pr. Prof. Dr. Vasile GORDON

Fotografii
Răzvan BUCUROIU
George CRASNEAN

Layout & DTP
DTP Layout Solutions
www.dtp-sol.ro

Corectură
Valeriu VATEL

Distribuție directă
Mariana Hanganu
0724 585 386
mariana.hanganu@lumeacredintei.com

Tel./Fax: 031.422.84.23

ISSN 1583-8684

Editor Lumea Credinței SRL

Tipar Artprint

Adresa de corespondență: Str. Traian nr. 155, cod postal 024042, sector 2, București, tel. 031 422 84 23

Populismul în Biserică

Răzvan BUCUROIU

Ce nu fac politicienii pentru voturi în campanie? Orice! Umblă ca apucații pe toți colaurii, râd, cântă și dansează, circulă razna prin studiourile TV, dar mai presus de orice promit. Promit marea cu sarea, știind foarte bine că acele promisiuni nu se pot îndeplini, în majoritatea cazurilor. Dar mint atât de convingător încât la un moment dat parcă și ei încep să creadă ceea ce promit. Și de-abia atunci ai în față un politician de succes: cel care promite/ minte credibil, convingător. De aici poți compune ușor cuvântul *prominte*, combinația semantică utilă, necesară și letală prin care te diferențiezi de adversarul politic.

Mai este o categorie aparte printre politicieni: populisti. Adică cei care mint fără măsură și fără rușine, care ațâță cele mai de jos trăiri și dorințe ale oamenilor, care merg pe coarda sensibilă a „adevărului pur”, care „doare”. Politicieni care prind curentul subteran al nemulțumirii populare și îl exploatează nemilos, care „rezolvă” ce nu a rezolvat istoria în sute de ani, care țin la demnitatea poporului, la credințele lui, la antipatiile lui, la frustrările lui. Cu alte cuvinte, acești politicieni nu încearcă să ridice oamenii la un nivel superior,

ci coboară ei cât mai jos cu putință. Este, cu alte cuvinte, o bălăceală în cele mai de jos, o tăvăleală în instinctele primare, o cochetărie cu ura și invidia norodului, cu temerile și angosasele difuze ale păturilor de jos. Se lucrează, simplu spus, pe *emoție*. Care colectează, la final, cele mai multe voturi!

Ce legătură poate fi între acest mod de a face și de a primi un anume tip de politică și Biserica lui Hristos? Aparent, nici una. La o analiză mai atentă însă, vezi că ies la iveală multe asemănări. Cel puțin *mecanismele*, resorturile interioare și rezultatele seamănă izbitor.

Anul pandemiei a fost anul confuziilor și limpezirilor majore pentru Biserica noastră. A fost anul unor erori de comunicare și de abordare a situației din partea preoților și ierarhiei, dar a fost și anul când mulți dintre credincioșii „fervenți” și-au dat arama pe față. La fel, unii preoți și monahi au sărit calul pe rețelele de socializare, aruncând venin și noroi pe tot efortul umanității de a scăpa de boala care sapă la temelie și la ordinea lumii. Au existat, în pandant, acțiuni ale Bisericii nemaîntâlnite ca amploare și resurse puse în joc, au fost numeroase voci clericale

care au mângâiat poporul dez-nădăduit, au fost gesturi sublimale ale unor arhieriei jertfelnici, au fost laici care au lucrat în sensul adumbririi conflictelor mocnite datorate unei precare și distorsionate înțelegeri a realității imediate. Pe scurt, a fost anul marilor excese atitudinale, verbale, comunicaționale!

Din păcate, au fost vizibile mai mult acele voci care au avut poziții stridente, tonalități acute. Ele, aceste voci/ conștiințe au invadat imaginarul colectiv cu teoriile conspirațiilor mondiale, cu oculă dezlănțuită, cu marile afaceri *pharma* puse la cale de un grup restrâns etc. Da, admit că adevărul se regăsește în procente diferite în fiecare dintre aceste afirmații, dar *absolutizarea* respectivului discurs, generalizarea lui este cât se poate de toxică. Căci duce la depresie colectivă, la isterie în masă, la neîncrederea profundă în orice tip de autoritate. La subminarea ordinii statale, civice și clericale. Așa se face că unii s-au cățărât pe spaimele și pe ignoranța semenilor săi făcându-și campanie electorală din tema anti-mască, anti-vaccin, anti-carantină (măsurile doar parțial corecte sanitare, dar singurele care puteau fi luate rapid) și intrând pe ușa din față în Parlamentul

Un altfel de popas la Schitul Păltiniș

Respect pentru oameni și cărți

Nimic nu poate fi mai frumos decât să ajungi iarna în ținutul de poveste al Munților Cindrel, acolo unde un licăr de spiritualitate și pace adâncă te ajută să simți creștinește frumusețea Schitului Păltiniș. Așezământul monastic înveșmântat în alb păstrează duhul ancestral al monahismului din Ardeal, dar și profunzimea cuvântului sădit în aceste locuri de filosoful Constantin Noica, cel care, izolat de comuniști în cabana de la Păltiniș, în final a ales să rămână aici într-o veșnicie.

Păltinișul înveșmântat în alb

Fiind vreme de iarnă, cu toții tânjim după munții înzăpeziți, înveșmântați în albul acela pur, aducător de meditație și liniște. Așa arată Păltinișul iarna, o mare de alb, în care mirosul proaspăt de brad amplifică bucuria clipei. Marea majoritate a celor care se încumetă să înfrunte drumurile înzăpezite ale Cindrelului o fac din dorința de relaxare; înainte de toate, oamenii vin să schieze și să se bucure de zăpada atât de mult așteptată. Ca orice stațiune montană, Păltinișul este asaltat de veselie și oameni dormici de drumeții prin nemărginita mare de omăt. Părțile pline de culoare și

glasuri zglobii sunt un adevărat furnicar.

Acest vârful de munte te predispoze la dorința de a

visa spre dalbe înălțimi de poveste, acolo unde, odată ajuns, întinzi mâna spre cer ca și cum ai vrea să-l

simți, să-l atingi, să sporești bucuria unei astfel de clipe. Minunate priveliști ne dăruiește Dumnezeu, fără ca noi să ne întrebăm măcar o clipă de unde curge atâta frumusețe, de unde se cerne atâta lumină în colțul acesta de rai al minunatului nostru Ardeal.

Gerul s-a mai domolit, așa că o iau la pas pe un drum meag precum o uliță înzăpezită, gândind cum să îmi împart îmbucuratele clipe între bătrânul schit și casa în care a locuit o vreme filosoful Constantin Noica. Indiferent de drum, peisajul rămâne neschimbat, iar gândurile mă ajută să pășesc într-o fascinantă lume a cuvântului, a gândirii de dincolo de cuvânt.

Vechiul schit ctitorit de vlădica Nicolae Bălan

Copleșită de frumusețea peisajului montan, am

apucat-o pe drumul care duce spre schit, iar mirosul puternic de brad și zăpadă sporea dorința de limpezire a sufletului. Schitul Păltiniș este un încântător și

odihnitor loc de popas, acolo unde verile sunt colorate în verde intens, iar iernile dalbe și imaculate, cu iz de brad și rășină. Înainte de a intra în schit, te pierzi în acest decor de vis. Cum să nu-ți dorești un ceas de rugăciune într-un astfel de loc?

Impresionat de toate aceste frumuseți lumești, Mitropolitul Nicolae Bălan al Ardealului a întregit acestea toate cu bucuria de a ctitori pe acest vârf al Cindrelului un schit și o casă monahală. Lăcașul de închinare se află la peste 1.350 de metri înălțime, într-un loc de o frumusețe aparte, acolo unde Mitropolitul de la acea vreme al Ardealului se retrăgea pentru odihnă și rugăciune. Biserița din lemn, acoperită cu șindriță, a fost concepută în stilul vechilor biserici transilvănene, ridicată în vara anului 1925, iar vlădica Nicolae a fost de părere că cel mai potrivit hram pentru un asemenea așezământ ar fi Schimbarea la Față a Domnului. Și s-a împlinit acest lucru, pe semne gândind că cei care vor ajunge aici spre închinare să simtă puterea harului și a rugăciunii de pe Tabor.

Biserica nouă și Centrul cultural-misionar „Sf. Ierarh Andrei Șaguna”

Biserița de lemn a schitului a fost construită de oameni ai locului, meșteri populari de la Rășinari, care au construit zeci de cabane

aici, în Munții Cindrelului. E ca și cum lemnul înrădăcinat în munții aceștia, purtând seva veșniciei locului, a creat o punte între pământul străbun, lăcașul Domnului și ceruri. Aceasta este senzația pe care am avut-o acolo, lângă schit.

Intrând în biserică, am avut bucuria de a zări icoana Cuvioasei Parascheva, la care eu am mare evlavie. Uneori Dumnezeu rânduiește lucrurile așa ca și cum s-ar cuveni să le trăiești în momente și locuri nebanuite. După ce m-am închinat la icoana de la început de secol 20, am avut bucuria închinării la o altă sfințenie a schitului: un strop de lemn din Sfânta Cruce pe care a fost răstignit Mântuitorul Hristos! Acesta a fost adus aici prin purtarea de grijă a ÎPS Laurențiu Streza, Mitropolitul Ardealului.

Schitul de la Păltiniș poartă amprenta duhovnicească, dar și administrativă a doi mari ierarhi ai

Ardealului: Nicolae Mladin și Antonie Plămădeală, care s-au îngrijit de întreținerea vechiului lăcaș de închinare, dar și de bunul mers al vieții liturgice de aici.

Pentru că din ce în ce mai mulți turiști au început să participe la slujbele religioase de la schit, a apărut necesitatea construirii unei biserici mai încăpătoare. Noul lăcaș de cult, înălțat în imediata apropiere a biseriței de lemn, poartă două hramuri: Buna Vestire și Sfântul Ierarh Andrei Șaguna, Mitropolitul Transilvaniei. Tot aici, lângă vechiă casă de odihnă a schitului de la Păltiniș, s-a înființat și un impunător Centru cultural-misionar închinat Sfântului Ierarh Andrei Șaguna.

Doar eu, la cabana filosofului C. Noica

În scurta mea ședere la Păltiniș, am locuit foarte aproape de cabana în care a trăit și a scris filosoful Constantin Noica. De ani de

Ce știau bătrânii...

Respect pentru oameni și cărți

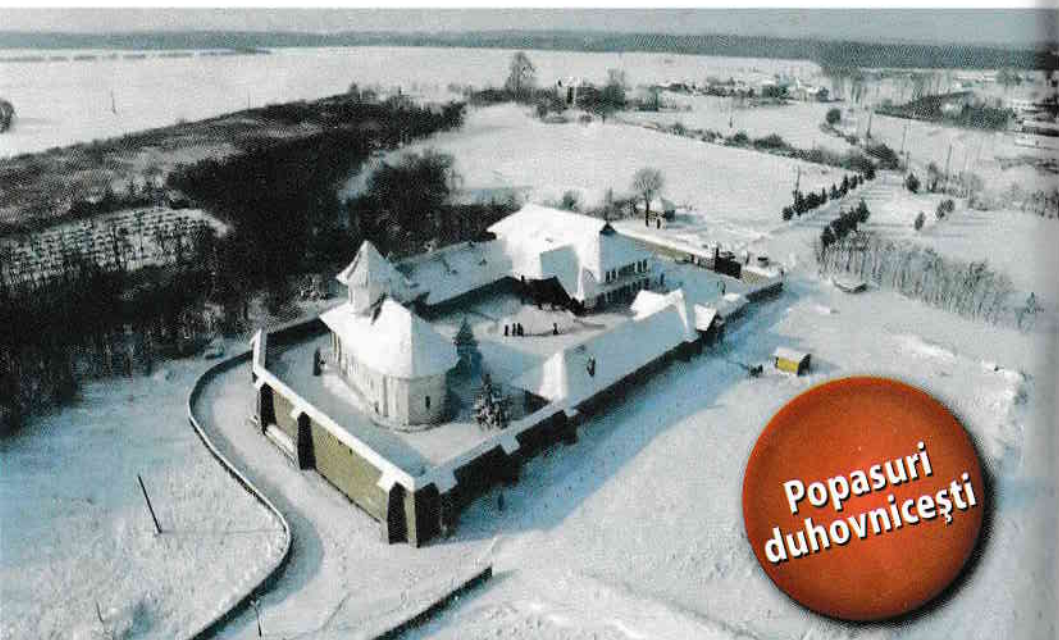
Mănăstirea Turnu, Prahova

Cunoșteam Mănăstirea Turnu din Prahova indirect, prin vestita sa miere și produsele derivate apicole, pe care le cumpăram de fiecare dată cu mult entuziasm în pelerinajele la care am participat de-a lungul vremii. Nu puține viroze și gripe de sezon ale familiei mele au trecut mai repede și mai ușor folosind aceste daruri ale naturii și ale priceperii omenești. Le cumpăram din zona de comerț, după ce așteptarea la rând lua sfârșit, o binemeritată și folositoare recompensă pentru suflet și trup, după emoția și – de ce nu? – șocul profund al întâlnirii cu Sacrul, în forma sa cea mai pură...

Mai aflasem de existența acestei mănăstiri deosebite din manualele de istorie, pentru că ea se află amplasată pe locul în care s-a aflat în vechime una dintre cele mai importante, dar și mai

puțin cunoscute curți domnești ale Valahiei, Târgșor (caligrafiat uneori și ca *Târșor*), cunoscut în perioada medievală și sub numele de *Novum Forum* (Târgul cel Nou), denumit astfel pentru a fi deosebit de Târgoviște.

Așezarea dispăre treptat de pe hartă la jumătatea secolului al 18-lea, făcând parte astfel din acele orașe care vor rămâne pe veci ca niște „văduve ale Istoriei”, cu majusculă. De ce? Pentru că ne putem întreba de ce mult

Popasuri
duhovnești

mai tânărul Ploiești prosperă și devine importantul centru pe care-l cunoaștem și astăzi, pe când Târgșor se stinge treptat, topindu-se în pământ, cu excepția unor biserici. Schimbarea rutelor de comerț cu Ardealul, invazia și stăpânirea completă a turcilor, care nu mai încurajau fenomenul tipic „curților domnești itinerante”, specific celor două principate românești, așezarea sa oarecum dificilă (lângă un râu foarte capricios, Leaotul) pot fi posibile răspunsuri la această stare de fapt.

Am profitat de ultima zi cu adevărat însorită și calmă de toamnă (*L'été indien*, poate unii dintre dumneavoastră vă mai amintiți celebrul cântec al lui Joe Dassin), cu un cer înalt, desenat cu nori, pentru a vizita Mănăstirea Turnu. Mărturisesc deschis că nu știu cum aș fi ajuns aici fără mijloacele moderne de comunicare (da, celebra aplicație de pe telefonul mobil, aduță și detestată în același timp), chiar dacă ea se află într-una dintre zonele cele mai populate ale țării. Imediat ce se iese de pe autostrada A3 (în fine, ciotul de autostradă, care ne amintește cum ar fi dacă provinciile românești ar avea mijloace rapide și fiabile de comunicație, oare cum ar fi?) urmează o succesiune rapidă de sensuri giratorii, iar la un moment dat unul dintre ele te aruncă, la propriu, spre localitatea Strejnicu, de care depinde din punct de vedere administrativ și mănăstirea.

Ansamblul mănăstiresc

se oferă privirilor destul de brusc, la capătul unui drum de țară modest, dar bine întreținut, care nu ridică nici o problemă pentru cei care doresc să ajungă aici cu mașina. Un zid de incintă din cărămidă roșie, subțire (în Brăila mea natală, astfel de cărămidă se numește *cărămidă turcească* și este percepută a fi foarte durabilă și de bună calitate), peste care se suprapune silueta albă și grațioasă a unei biserici acoperite cu șindriță, o construcție care dă impresia de vechi și nou în același timp. Nu este de mirare, tot ansamblul a fost reconstruit (aproape) de la zero între anii 2014 și 2015, cu fonduri europene și guvernamentale, după planurile arhitectului Călin Hoinărescu.

După ce parchez mașina, mă îndrept agale către curtea așezământului monahal. Sunt încercat de o stranie senzație de... „mănăstire”, mi-e greu să prind în cuvinte ceea ce simt. Liniște, pace, izolare, reculegere, toate cuplate cu o doză de neliniște. Da, neliniște, pentru că de fiecare dată când ajung în astfel de

locuri mă întreb cât mai puținem trăim în tumultul și nebulia acestei lumi, iar marea, haoticul oraș București se află la doar 40 de minute de condus de aici.

Senzația aceasta atât de plăcută, dar și de inconfortabilă, de fapt, pentru că ne așază în fața Adevărului vieții noastre, este și mai acută parcă față de alte locuri vizitate de mine în ultima vreme, pentru că Mănăstirea Turnu este în afara lumii „civilizate” (cu ghilimele, desigur) și foarte aproape de ea. La fel ca mulți dintre noi. În aerul cu limpezimi de cristal de stâncă se văd în depărtare Munții Carpați, dar și turnurile de condensare ale rafinăriilor de lângă Ploiești. Cerul este brăzdat de mai multe avioane mici, de școală și antrenament, de la aerodromul aflat nu departe – voi afla mai târziu, tot din cartea de istorie, că a fost unul dintre cele mai importante puncte ale dispozitivului de apărare al Ploieștiului în timpul celui de Al Doilea Război Mondial. Motorul se aude ca un bâzâit de bondar și nu